

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію КОНДИСЮКА Ігоря Васильовича
«ЦІННІСНО-РИЗИКОВЕ ФОРМУВАННЯ ПОРТФЕЛІВ ГІБРИДНИХ
ПРОЄКТІВ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ», подану до захисту
на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань
07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність теми дисертації. У сучасному світі транспортні засоби займають важливе місце серед різних прикладних галузей народного господарства, а ефективне надання транспортних послуг напряму залежить від якісного управління; що є неможливим без використання проектного підходу.

Аналіз поточного стану галузі показує, що підприємства автомобільного транспорту в Україні стикаються з багатьма проблемами. Вирішення цих проблем вимагає вдосконалення діючого законодавства, а також створення ефективних інструментів і методів управління діяльністю підприємств із врахуванням вимог замовників. З точки зору транспортних компаній, незважаючи на те, що вони працюють, вони надають унікальні транспортні послуги, які відповідають всім характеристикам проекту: вони є тимчасовими, унікальними та неповторними, і їх метою є отримання цінності для окремих стейкхолдерів. Таким чином, компанії, які займаються транспортною діяльністю, виконують гібридні проекти, кожен із яких має свої особливості та характеристики, які необхідно врахувати для розробки інструментарію для ефективного управління.

В існуючих наукових дослідженнях із проектного менеджменту розроблені концепції, моделі та методи, які є важливими інструментами для управління проектами та їх портфелями в багатьох сферах. Але існуючий інструментарій недостатній для управління портфелями гібридних проектів, оскільки він не враховує особливості гібридних проектів і мінливі умови проектного середовища, які значною мірою збільшують ризик цінності.

Представлена на рецензування дисертація орієнтована на вирішення цієї проблеми – підвищення якості реалізації портфелів гібридних проектів автотранспортних підприємств через розвиток інтелектуально-ціннісного підходу та розробки моделей і методів, що входять до інструментарію управління цими портфелями під час їх ініціації та формування

Таким чином, розроблення та впровадження моделей, методів, концепції ціннісно-ризикового формування портфелів гібридних проектів автотранспортних підприємств є невідкладним та актуальним завданням, що вимагає обґрунтованих наукових досліджень.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення. Основні наукові результати дисертації, висновки та рекомендації опубліковані у 21 науковій праці, з яких: 11 – наукові статті, у яких опубліковано основні наукові результати дисертації (5 з них опубліковані у наукових виданнях, що індексуються у міжнародній наукометричній базі даних Scopus); 10 – наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів

дисертації. Обсяг друкованих робіт та їх кількість відповідають вимогам п. 8 Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 №44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Структура дисертації включає усі необхідні компоненти і сформована із анотацій українською та англійською мовами, вступу, чотирьох розділів, загальних висновків і рекомендацій, списку використаних джерел і восьми додатків. Загальний обсяг дисертації становить 218 сторінок і включає 49 рисунків, 10 таблиць, списку використаних джерел із 222 найменувань, 8 додатків на 39 сторінках.

Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконувалася відповідно до «Цілей сталого розвитку «Україна–2030», схвалених Указом Президента України від 30.09.2019 р. №722/2019, «Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.05.2018р. № 430-р, «Програми підтримки та розвитку транспорту і зв'язку Львівської області на 2022 – 2025 роки», затвердженої рішенням № 336 Львівської обласної ради від 23.12.2021 р. та пріоритетних наукових напрямів Концепції наукової діяльності Львівського державного університету безпеки життєдіяльності у рамках науково-дослідної роботи «Інформаційні технології управління проектами розвитку регіональних систем безпеки життєдіяльності» (державний реєстраційний номер 0119U002950), де автор був виконавцем окремих розділів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків. У дисертації КОНДИСЮКА Ігоря Васильовича наукові положення, висновки та рекомендації базуються на правильному використанні наукових методів і математичного апарату, а також на впровадженні результатів дослідження в практичну діяльність і освітній процес. Це підтверджує доцільність і практичну значимість наукових положень.

Теоретичні методи та моделі були розроблені та покращені автором дисертації, а також організовано та проведено експериментальні та апробаційні дослідження. Для оброблення результатів досліджень автором використано такі методи: системного підходу, методів аналізу та синтезу складових зазначених проєктів, індукції та дедукції, абстрагування й конкретизація, аналогій.. У результаті використання такого різноманіття наукових методів отримано достовірні та обґрунтовані висновки дослідження, які забезпечуються:

- підтвердженими висновками експериментальних досліджень;
- публікаціями основних положень дисертаційного дослідження в фахових виданнях України (категорія Б) та закордонних журналах, індексованих у міжнародній наукометричній базі Scopus;
- апробацією результатів на національних і міжнародних конференціях;
- впровадженням отриманих результатів у ТзОВ «Мустанг Транс» (м. Устилуг Володимир-Волинського району Волинської області)

(акт впровадження від 14.12.2022 р.). На підставі проведених здобувачем досліджень розроблено методичні рекомендації для виконання практичних робіт із освітніх компонент «Управління проектами», «Системи підтримки прийняття рішень», та «Інтелектуальний аналіз даних» курсантами та студентами Львівського державного університету безпеки (акт впровадження від 20.12.2022 р.).

Основні наукові результати одержані автором та їх наукова новизна. Наукова новизна отриманих результатів стосується розроблення моделей, методів і засобів інтелектуально-ціннісного управління портфелями гібридних проектів автотранспортних підприємств, що забезпечують якісний процес прогнозування інвестиційного бюджету гібридних проектів, ризику цінності їх стейкхолдерів, а також формування ефективних портфелів гібридних проектів автотранспортних підприємств та їх оптимізацію із врахуванням мінливого проектного середовища. Це дозволило отримати наступні наукові результати:

вперше розроблено:

- інтелектуально-ціннісний підхід до управління гібридними проектами автотранспортних підприємств, який передбачає здійснювати прийняття управлінських рішень завдяки виконанню процесів у двох блоках (інтелектуальний та управлінський) на підставі використання великих даних та інтелектуального їх аналізу, чим забезпечується створення якісного інструментарію для управління зазначеними портфелями під час їх ініціації та формування із врахування ризику та цінності для усіх стейкхолдерів;

- метод прогнозування інвестиційного бюджету гібридних проектів автотранспортних підприємств, який передбачає системне виконання п'яти етапів із врахуванням мінливих характеристик проектного середовища, що оцінені на підставі великих даних, сформованих із онлайн-сервісу у якому систематично оновлюється інформація за запитами замовників транспортних послуг, та забезпечує пошук раціональних алгоритмів і виконання машинного навчання для створення ефективної моделі, яка лежить в основі розроблення відповідної системи підтримки прийняття рішень;

удосконалено:

- метод формування портфелів гібридних проектів автотранспортних підприємств, що передбачає виконання чотирьох етапів, які базуються на моделях відбору проектів та оптимізації портфелів, що системно забезпечують врахування особливостей предметної сфери, проектної діяльності у ній та проектного середовища, і на відміну від існуючих методів передбачає використання досвіду попередньо реалізованих проектів, врахування особливостей їх проектного середовища та обмежених ресурсів, чим забезпечується мінімальний ризик та максимальна цінність для усіх стейкхолдерів;

- модель відбору гібридних проектів, яка базується на виконанні кластерного аналізу, передбачає формування окремих кластерів із гібридних проектів за їх бюджетом та цінністю для стейкхолдерів, що на відміну від існуючих моделей дозволяє виявити пріоритетні гібридні проекти, які мають

максимальну цінність для стейкхолдерів, а також завдяки її візуалізації зменшується трудомісткість та тривалість виконання зазначеного управлінського процесу;

- модель оптимізації портфелів гібридних проєктів автотранспортних підприємств, яка базується на теорії Марковіца та математичної статистики, дає можливість виконати підбір ефективних проєктів та оптимізацію їх портфелів за критерієм «цінність-ризик», і на відміну від існуючих моделей враховує особливості мінливого проєктного середовища гібридних проєктів автотранспортних підприємств, їх ризик та цінність за заданої вигоди стейкхолдерів, а також можливість відібрати портфель проєктів із мінімальним ступенем ризику для стейкхолдерів за однакової їх цінності;

набули подальшого розвитку:

- концепція управління портфелями гібридних проєктів автотранспортних підприємств, термінологія та база знань щодо інтелектуально-ціннісного управління портфелями гібридних проєктів автотранспортних підприємств із мінливим проєктним середовищем

Теоретичне та практичне значення результатів. Отримані наукові результати в дисертації, забезпечили можливість розробити:

- методику формування портфелів гібридних проєктів автотранспортних підприємств із врахуванням мінливого проєктного середовища, що базується на запропонованих методах та моделях із врахуванням тимчасово доступних ресурсів і особливостей реалізації цих портфелів, що дозволяє підвищити їх результативність. Зазначена методика лежить в основі розробленої системи підтримки прийняття управлінських рішень для формування портфелів гібридних проєктів автотранспортних підприємств;

- алгоритм і комп'ютерну програму для формування портфелів гібридних проєктів автотранспортних підприємств, що базуються на розробленому методі та обґрунтованих моделях та забезпечують виконання ранжування гібридних проєктів за ризиком та цінністю для стейкхолдерів, а також обґрунтування черговості їх включення у портфель, що лежить в основі ефективного планування портфелів гібридних проєктів автотранспортних підприємств.

Результати виконаних досліджень впроваджено у ТзОВ «Мустанг Транс» (м. Устилуг Володимир-Волинського району Волинської області) (акт впровадження від 14.12.2022 р.). На підставі проведених здобувачем досліджень розроблено методичні рекомендації для виконання практичних робіт із освітніх компонент «Управління проєктами», «Системи підтримки прийняття рішень», та «Інтелектуальний аналіз даних» курсантами та студентами Львівського державного університету безпеки (акт впровадження від 20.12.2022 р.).

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. У дисертації не виявлено порушення правил академічної доброчесності. Відсутні елементи фальсифікації чи фабрикації тексту, а також текстові запозичення і використання відомих наукових результатів без відповідних

посилань на першоджерела.

Зауваження до дисертації.

1. Із матеріалів дисертації незрозуміло, хто ініціює гібридні проекти автотранспортних підприємств та яка періодичність оновлення їх портфелів.

2. На схемі (рис. 2.6), показано особливості формування портфелів гібридних проектів автотранспортних підприємств та можливість «відхилення» окремих проектів під час їх включення у портфель. На мою думку термін «відхилення» не відображає суть процесу і його слід замінити на «не включення» проектів до складу портфеля.

3. На стор. 103 для оцінки ефективності моделей прогнозування інвестиційного бюджету (IB_m) m -х гібридних проектів означено показники, однак не вказано їх допустимі значення.

4. У п. 4.1 пропонується процес формування бази даних та знань для прогнозування інвестиційного бюджету гібридних проектів автотранспортних підприємств виконувати на підставі парсингу онлайн сервісу Della. Однак не обґрунтовано, яка періодичність парсингу і обсяг вибірки даних.

5. У тексті дисертації присутні граматичні, орфографічні, стилістичні, лексичні помилки та трапляються поодинокі порушені правил бібліографічного опису джерел літератури.

Однак, представлені зауваження є непринциповими та істотно не впливають на якість та зміст дисертації, а також не знижують її наукової та практичної цінності.

Висновок щодо дисертації в цілому. Дисертація КОНДИСЮКА Ігоря Васильовича «Ціннісно-ризикове формування портфелів гібридних проектів автотранспортних підприємств», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент», є завершеною науково-дослідницькою працею, що містить нові науково обґрунтовані результати. У дисертації розв'язано актуальне завдання – підвищення якості реалізації портфелів гібридних проектів автотранспортних підприємств завдяки розвитку інтелектуально-ціннісного підходу та розробленню моделей і методів, які входять до інструментарію управління цими портфелями під час їх ініціації та формування. Наукова новизна результатів дисертації полягає у розробленні моделей, методів та засобів інтелектуально-ціннісного управління портфелями гібридних проектів автотранспортних підприємств, що забезпечують якісне прогнозування інвестиційного бюджету гібридних проектів, ризику цінності їх стейкхолдерів, а також формування ефективних портфелів гібридних проектів автотранспортних підприємств та їх оптимізацію із врахуванням мінливого проектного середовища.

Із урахуванням актуальності теми дисертації, обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, викладених у дисертації, наукової новизну, теоретичного і практичного значення одержаних результатів, повноти викладу матеріалів у наукових публікаціях, відсутності порушень

академічної доброчесності встановлено, що дисертація відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 №44 “Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” зі змінами, що внесені згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 №341, а її автор КОНДИСЮК Ігор Васильович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

Доцент кафедри права та менеджменту
у сфері цивільного захисту
Львівського державного університету
безпеки життєдіяльності ДСНС України
кандидат технічних наук

 Дмитро КОБИЛКІН

